

Vastaus valtuustoaloitteeseen liittyen järjestöjen toimintaedellytysten varmistamiseen sote-uudistuksen toimeenpanossa

Hyvinvointilautakunta 28.02.2023 § 13
1893/00.02.00.02/2021

SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmät ovat tehneet kahden kannattajan tukemana valtuustoaloitteen 15.12.2021 koskien järjestöjen toimintaedellytysten varmistamista sote-uudistuksen toimeenpanovaiheessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen muutos vaikuttaa sote-järjestöjen toimintaan. Toimintaympäristön muutos haastaa järjestöt rakentamaan yhteistyötä hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa. Valtuustoaloite on liitteenä.

Kun Keski-Uudenmaan kuusi kuntaa perustivat vuoden 2018 alusta käynnistyneen vapaaehtoisen sote-kuntayhtymän, todettiin, että järjestöjen toiminnan tukeminen on edelleen kunnan tehtävä. Suomen sosiaali- ja terveys ry (SOSTE) ja verkostojärjestökumppanien toteuttaman, järjestöjen sote-muutostukea selvittävän, kyselyn mukaan kolmasosa kunnista ei tiedä miten mm. järjestöavustukset jatkuvat hyvinvointialueen käynnistyessä.

Aloitteessa esitetään, että vuoden 2022 aikana Nurmijärven kunta

- laatii yhdessä tulevan hyvinvointialueen kanssa toimintaperiaatteet järjestöjen kanssa toteutuvasta yhteistyöstä koskien myös taloudellista tukemista
- päivittää Nurmijärven kuntastrategiaa toimeenpanevan suunnitelman järjestöyhteistyön kehittämiseksi kunnan ja erilaisten järjestöjen kesken

Järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikutusmahdollisuuksien alueellisesta edistämisestä on järjestetty kaksi keskustelutilaisuutta Keusoten toimesta 1.6.2022 ja 13.10.2022.

Keskusteluihin osallistuivat kuntien, Keusoten ja järjestöneuvottelukunnan edustajat. Keski-Uudenmaan järjestöneuvottelukunta on kolmannen sektorin toimijoiden yhteenliittymä sekä kuntien ja hyvinvointialueen ammattitaitoinen ja luotettava kumppani, joka tukee alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Kunta kävi yhteisen keskustelun Nurmijärven eläkeläisyhdistysten edustajien kanssa liittyen yhdistysten toimintaedellytyksiin ja niiden tukemiseen 18.1.2023. Kunnan edustajat keskustelussa olivat kunnanjohtaja, sivistysjohtaja ja liikunta- ja hyvinvointipäällikkö. Keskustelussa todettiin, että hyvinvointialuemuutos ei ole vaikuttanut kunnassa toimivien yhdistysten toimintaedellytysten tukemiseen.

Valmistelussa on käyty keskustelua yhden aloitteen laatijan kanssa ja otettu huomioon esille nousseet tarkentavat näkökulmat.

Nurmijärven kuntastrategiassa 2022–2030 todetaan mm. seuraavaa liittyen järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön:

- edistämme kunnassa palvelujen tuottamista yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin sekä eri yhteisöjen kanssa
- hyödynnämme palvelutuotannossa ja investointihankkeissa yksityisiä palveluntuottajia ja kolmannen sektorin toimijoita
- kehitämme avustusjärjestelmän vaikuttavuuden arviointia
- kehitämme harrastamisen mallia yhdistys- ja seurayhteistyössä
- edistämme toimivan yhteistyön rakentamista kunnan ja eri toimijoiden välillä.

- tuemme erilaisen harrastustoiminnan kehittämistä sekä erityisesti ikäihmisten aktiivisen arjen mahdollisuuksia avustamalla kolmannen sektorin toimijoita
- kehitämme ikäihmisten ja muiden erityisen tuen tarpeessa olevien kuntalaisten yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa yhdessä kuntalaisten, järjestöjen sekä eri yhteisöjen kanssa

Nurmijärven kunnassa on toteutettu valtuustoaloitteen mukaisia toimenpiteitä seuraavasti:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- yhdistyksien avustukset; 54 000 € toiminta- ja kohdeavustuksiin (31 yhdistystä sai avustusta)
- kulttuuriavustukset; 36 500 € (3 yhdistystä)
- nuorisoavustukset; kohdeavustuksiin varattu 7 000 € (7 yhd.) ja toiminta avustukset 24 500 € (12 yhd.)
- liikunta-avustukset; 218 000 €, joista toimitila-avustuksia 70 000 € ja toiminta-avustuksia 148 000 € (46 yhdistystä sai avustuksia)
- taiteen perusopetuksen, kansalaisopistotoiminnan ja taidelaitosten tukeminen
- menestyneiden urheilijoiden palkitseminen vuosittain
- kunnan sponsorituki menestyneille urheiluseuroille ja urheilijoille

Muu tuki

- kunnanviraston kokoustilojen ja kunnan omistamien tilojen (paitsi Monikko) maksuton käyttö yhdistyksille
- maksuttomat, alle 18-vuotiaiden, lasten ja nuorten harrastamiseen käytettävät koulujen salit
- maksuton harrastamisen malli lasten ja nuorten harrastamisen tukemiseen kohdennetaan hankerahoituksena urheiluseuroille ja muille toimijoille
- koulujen liikuntasalien iltakäytöstä muodollinen maksu työikäisten liikuntaharrastamiseen
- maksuton koulutus yhdistyksille; Voimaa Vanhuuteen ohjelma hyte-yhdistykset, liikuntaseuroille oma koulutuskokonaisuus
- säännöllisesti, vähintään kaksi kertaa vuodessa, kokoontuva seuraparlamentti
- aktiivisesti toimivat vaikuttamistoimielimet; maksuton kokouspaikka, sihteeri ja oma budjetti josta mm. kokoustarjoilut sekä läsnäolo- ja puheoikeus hyvinvointilautakunnan kokouksissa
- kunta asiantuntija-apuna sekä yhteistyökumppanina Heikkarin Ikäihmisten Olohuone-hanke STEA-hankehakemuksessa

Vapaaehtoistoiminta

- kunnan ja seurakunnan yhteinen vapaaehtoistyönkoordinaattori; kunta maksaa 50 % kertyneistä henkilöstö ja koulutuskustannuksista; n. 34 000 € + alv / vuosi: noin 250 vapaaehtoista
- kunta osallistuu vapaaehtoiskoulutuskokonaisuuteen kouluttajana

Hyvinvointialueella vaikuttaminen

- kunnalla on edustaja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmässä, jossa mukana myös Keski-Uudenmaan järjestöneuvottelukunnan edustaja
- Nurmijärven kunnalla on edustaja Keski-Uudenmaan järjestöneuvottelukunnassa sekä järjestöneuvottelukunnan teemaverkostossa
- hyvinvointialueen HYTE-allianssissa on kuvattu ennaltaehkäisyn näkökulmasta asukaspolkuja, joissa kuvataan järjestöjen erityisosaamista. Tarkoituksena on pyrkiä tunnistamaan alueen sosiaali- ja terveysjärjestöt sekä niiden tekemä työ ja vahvistaa yhteistyötä ja tietoa muiden

toimijoiden, kuntien ja Keusoten välillä. Kunta mukana HYTE-allianssi verkostotapaamisissa teeman ja tarpeen mukaisesti.

Kunnassa tarkastellaan laaja-alaisesti kunnassa toimivien järjestöjen ja yhdistysten avustus- ja tukikäytänteitä siten, että ne tukisivat entistä paremmin kuntastrategian 2022–2030 jalkauttamista sekä kunnan hyvinvoinnin edistämistä. Tarkastelun tuloksena laaditaan esitys yhteistyössä järjestö- ja yhdistyседustajien kanssa siitä, miten kunnan avustusperiaatteita ja -käytänteitä kehitetään, jotta ne tukisivat paremmin järjestöjen ja yhdistysten aktiivisempaa ja tavoitteellisempaa roolia sekä vaikutusmahdollisuuksia kunnan strategian toteuttamiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.

Valmistelija

Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö Kaisa Laine, puh. 040 317 2050

Päätös

Esitys hyväksyttiin.